

Lesninger palmesøndag, 9. april 2017, År A.

Feiringen av minnet om Herrens inntog i Jerusalem

Prosesjon

Evangelium Matt 21,1–11 Velsignet er han som kommer i Herrens navn

De nærmet seg nå Jerusalem. Og like før de kom til Betfage på Olivenberget, sendte Jesus to disipler avsted med den beskjed: «Gå inn i landsbyen foran dere; der finner dere straks et esel som står bundet, med en fole ved siden av. Løs dem og før dem hit. Og dersom noen kommer med spørsmål, så si: ‘Herren har bruk for dem, men han sender dem straks tilbake.’»

Og dette skjedde for at profetens ord skulle gå i oppfyllelse. Det heter jo: «Si til Sions datter: Se, din konge kommer til deg, ydmyk, ridende på et esel, på lastedyrets fole.»

Disiplene gjorde da som Jesus hadde sagt; de førte frem eslet og folen, la kappene sine over dem, og han satte seg opp. En stor mengde av folket bredte kappene sine utover veien, mens andre skar grener av trærne og strødde veien med dem. Så gikk det én flokk foran ham, andre kom baketter, og alle ropte: «Hosanna! Davids sønn! Velsignet er han som kommer i Herrens navn! Hosanna i det høye!»

Da han drog inn i Jerusalem, kom hele byen i røre. «Hvem er dette?» ble det spurt. Og mengden svarte: «Det er profeten Jesus, fra Nasaret i Galilea.»

Messen

1. lesning Jes 50,4–7

Jeg gjemte ikke ansiktet for dem som hånte meg, men jeg vet at jeg ikke skal bli til skamme

Herren min Gud har gitt meg en disippels tunge, så jeg med mitt ord kan styrke den trette. Hver morgen vekker han mitt øre, så jeg kan høre på disiplers vis. Herren min Gud har åpnet mitt øre.

Jeg satte meg ikke imot og trakk meg ikke tilbake. Min rygg bød jeg frem til dem som slo, mitt kinn til dem som drog meg i skjegget. Jeg gjemte ikke ansiktet for dem som hånte meg og spyttet på meg.

Herren min Gud kommer meg til hjelp, derfor skammer jeg meg ikke. Derfor gjør jeg ansiktet hardt som flint, jeg vet at jeg ikke skal bli til skamme.

Responsoriesalme Sal 22 (21),8–9. 17–18a. 19–20. 23–24

Omkved: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?

Alle som ser meg, håner meg,
de gjør grimaser og ryster på hodet.
«Han har forlatt seg på Herren, han frelse ham.
Han frir ham, for han har ham kjær.»

Hunder står omkring meg,
flokker av onde omringer meg.
De har gjennomboret mine hender og føtter,
jeg kan telle alle mine ben.

Mine klær delte de mellom seg
og kastet lodd om min kjortel.
Men du, Herre, vær ikke fjern,
min redning, kom meg til hjelp.

Jeg vil forkynne ditt navn for mine brødre,
i forsamlingen synge din pris.
Du som frykter Herren, lov ham.
Pris ham, hele Jakobs ætt,
frykt ham, hele Israel.

2. lesning Fil 2,6–11 Han bøyde seg. Derfor har Gud hevet ham så høyt.

Brødre, la Kristi Jesu sinnelag prege deres ferd, han som, skjønt av guddoms rang dog ikke vocket skinnsykt over sin stilling som Guds like! Nei, han oppgav alt sitt eget, gikk inn i slavens kår og ble et menneske som vi. Å se til som et menneske i all sin ferd, bøyde han seg, underkastet og lydig til døden – ja, døden på et kors!

Derfor er det Gud har hevet ham så høyt og skjenket ham det navn som står over alle andre – så høyt, at alle ting i Jesu navn skal bøye kne – i himmelen, på jorden og i dypet – og hver en tunge skal forkynne: «Jesus Kristus er Herre!» – til Gud Faderens ære.

Evangelievers Fil 2,8–9

Kristus ble for oss lydig til døden – ja, døden på et kors!
Derfor er det Gud har hevet ham så høyt
og skjenket ham det navn som står over alle navn.

Lidelseshistorien

Herrens lidelseshistorie leses uten lys og uten røkelse, uten at menigheten hilses og uten velsignelse av boken. Den leses av presten. Den kan også leses av lektorer, men Kristi rolle forbeholdes presten når dette er mulig.

Forkortelser: **C** første lektor (Cantor eller Chronista); **S** andre lektor (Succentor eller Synagoga); **†** presten

Matt 26,14–27,66

C Vår Herres Jesu Kristi lidelseshistorie etter Matteus:

Hva gir dere meg, dersom jeg sørger for at han kommer i deres hender?

[På den tid gikk en av de tolv, han som kaltes Judas Iskariot, til yppersteprestene og sa: **S** «Hva gir dere meg, dersom jeg sørger for at han kommer i deres hender?» **C** De gav ham tredve sølvstykker. Og fra da av søkte han en anledning til å forråde Jesus.

Hvor vil du vi skal gjøre i stand påskemåltid for deg?

På den første dag i de usyrede brøds høytid kom disiplene til Jesus og sa: **S** «Hvor vil du vi skal gjøre i stand til påskemåltid for deg?»

C Han svarte: **†** «Gå inn i byen, til en bestemt mann der, og si til ham: ‘Mesteren sier: Min time nærmer seg; og det er hos deg jeg vil feire påske

sammen med mine disipler.» C Disiplene gjorde som Jesus hadde befalt, og stelte til påskemåltidet.

En av dere skal forråde meg

Da det var blitt aften, satte han seg til bords med de tolv. Under måltidet sa han til dem: † «Dette skal dere vite: En av dere skal forråde meg.»

C Fulle av sorg og uro begynte de da å spørre, den ene etter den annen: S «Det er vel ikke meg, Herre?»

C Og han svarte: † «En som har dyppet sin hånd i fatet sammen med meg, han skal nå forråde meg. Vel skal Menneskesønnen vandre bort, slik som det står skrevet om ham, men ve det menneske som Menneskesønnen blir forrådt av. For den mann hadde det vært bedre om han aldri var blitt født!»

C Da tok også Judas, han som skulle forråde ham, til orde og spurte: S «Det er da vel ikke meg, rabbi?»

C Og Jesus svarte: † «Nå har du selv sagt det.»

Dette er mitt legeme. Dette er mitt blod.

C Under måltidet tok Jesus et brød, fremsa velsignelsen over det, brøt det og gav stykkene til sine disipler, idet han sa: † «Ta og spis det. Dette er mitt legeme.» C Derpå tok han begeret, og etter å ha fremsagt takksigelsen, rakte han det rundt idet han sa: † «Drikk alle av dette. For dette er mitt blod, paktsblodet, som utgytes for de mange, til forlatelse for deres synder. – Og fra nå av skal jeg aldri mer drikke av denne vintreets frukt, før den dag da jeg sammen med dere drikker en ny vin i min Fars rike.»

C Da de hadde sunget lovsangene, gikk de ut til Olivenberget.

Jeg vil slå hyrden i hjel, så fårene i hjorden blir spredt

Da sier Jesus til dem: † «I natt kommer dere alle til å falle fra meg. Det blir som det står skrevet: ‘Jeg vil slå hyrden i hjel, så fårene i hjorden blir spredt.’ Men så snart jeg er oppstanden, går jeg i forveien for dere til Galilea.»

C Peter tok da til orde og sa til ham: S «Om så alle faller fra deg, kommer jeg aldri til å svikte deg.»

C Men Jesus svarte: † «Da sier jeg deg: Ennå i natt, før hanegal, kommer du tre ganger til å fornekte meg.»

C Peter sier: **S** «Om jeg så skulle dø med deg, kommer jeg ikke til å fornekte deg!» **C** Og det samme sa alle disiplene.

Sorgen og angsten begynte nå helt å overvelde ham

Så gikk Jesus sammen med dem til en eiendom som kalles Getsemane. Der sier han til disiplene: **†** «Sett dere her, mens jeg går lenger bort for å be.» **C** Så tok han med seg Peter og de to Sebedeus-sønnene. Sorgen og angsten begynte nå helt å overvelde ham. Han sier da til dem: **†** «Jeg er tynget til døden av angst og sorg. Bli her og våk med meg.»

C Så gikk han enda litt lenger bort og kastet seg nesegrus til jorden, idet han bad: **†** «Far, er det mulig, så la dette beger gå meg forbi. Og dog – ikke som jeg vil, men som du vil.»

C Så kommer han tilbake til disiplene og finner dem sovende. Han sier da til Peter: **†** «Så var dere ikke i stand til å våke én time med meg. Våk og be om å bli spart for fristelsen! For ånden er vel villig, men legemet skrøpelig.»

C Så gikk han igjen bort og bad for annen gang: **†** «Far, er det så at dette beger ikke kan gå meg forbi, er det så at jeg er nødt til å tømme det – da skje din vilje.» **C** Og da han kom tilbake, fant han dem atter sovende, så tunge av søvn var deres øyne. Han lot dem da være, og gikk for tredje gang bort for å be, stadig med de samme ord. Men så kom han tilbake til disiplene og sa: **†** «Ja, nå kan dere sove og hvile ut. Timen er kommet, Menneskesønnen skal overgis i synderes hender. Reis dere, og la oss gå. Han som forråder meg, er på vei.»

De grep fatt i Jesus og tok ham til fange

C Og ennå mens han talte, kom Judas, en av de tolv, og med ham en stor flokk væpnet med sverd og klubber; de var utsendt fra yppersteprestene og folkets eldste. Forræderen hadde avtalt et tegn med dem: «Han jeg kysser, han er det. Grip ham.» Og dermed gikk han hen til Jesus og sa: **S** «Vær hilset, rabbi» **C** – og kysset ham.

Men Jesus svarte ham: **†** «Venn, hva er det du gjør?» **C** Nå kom også de andre bort til Jesus, grep fatt i ham og tok ham til fange.

Men en av dem som var sammen med Jesus, trakk sitt sverd, gikk løs på yppersteprestens tjener og hugg øret av ham. Sa sier Jesus: **†** «Stikk sverdet på plass igjen. For enhver som griper til sverd, faller for sverd. Eller tror du kanskje

ikke, at dersom jeg bare bad om det, ville min Far i dette øyeblikk stille tolv legioner engler til min rådighet, og flere til? Men hvordan skulle da Skriftene bli oppfylt – de som sier at dette må skje?»

C Og så vendte han seg til flokken og la til: **†** «Dere kommer hit med sverd og klubber for å fange meg, som om jeg var en røver. Og dog satt jeg dag etter dag i templet og underviste, uten at dere la hånd på meg.» **C** Alt dette skjedde for at profetenes skrifter skulle bli oppfylt. Men alle disiplene forlot ham og flyktet.

Dere skal få se Menneskesønnen sitte ved Allmaktens høyre hånd

De som hadde arrestert Jesus, førte ham imidlertid til ypperstepresten Kaifas, hvor de lovkyndige og de eldste hadde samlet seg. Peter fulgte etter på avstand, helt til yppersteprestens gård; der gikk han inn og slo seg ned blant tjenerne for å se hvordan det ville gå.

Yppersteprestene og hele Sanhedrin søkte å skaffe falske vitnesbyrd mot Jesus for å kunne dømme ham til døden, men enda de førte frem en rekke falske vitner, lyktes det dem ikke. Til sist kom det frem to som sa: **S** «Denne mannen har sagt: Jeg kan rive ned Guds tempel og bygge det opp igjen på tre dager.»

C Da reiste ypperstepresten seg og spurte ham: **S** «Svarer du ingenting? Du hører da hva de anklager deg for?» **C** Men Jesus tidde. Da sa ypperstepresten: **S** «Jeg tar deg i ed ved den levende Gud. Si oss: Er du Messias, Guds Sønn?»

C Da svarte Jesus: **†** «Du sa det. Men dertil sier jeg, at i fremtiden skal dere få se Menneskesønnen sitte ved Allmaktens høyre hånd, og komme på himmelens skyer.»

C Da sønderrev ypperstepresten sine klær og sa: **S** «Han spottet Gud! Hva skal vi nå med vitner? Dere hørte jo gudsbespottelsen. Hva er deres mening?» **C** De svarte: **S** «Han har sitt liv forbrutt.»

C Så spyttet de ham i ansiktet og slo ham, noen med knyttnevene og andre med stokker, mens de sa: **S** «Nå får du spå, Messias: hvem var det som slo deg?»

Før hanegal har du fornektet meg tre ganger

C Imens satt Peter ute på gårdsplassen. En tjenestepike kommer hen til ham og sier: **S** «Du også var med denne galileeren, Jesus.»

C Men han nektet det så alle hørte det og sa: **S** «Jeg skjønner ikke hva du mener.»

C Da han så nærmet seg utgangen, var det en annen pike som fikk øye på ham, og sa til dem som stod der: **S** «Han der var sammen med nasoreeren, Jesus.»

C På ny nektet han, og bekreftet det med en ed: **S** «Jeg kjenner ikke mannen!»

C Til sist, enda en liten stund etter, kom de som stod der bort til Peter og sa: **S** «Jo visst er du også en av dem, det er tydelig å høre på målet ditt.»

C Da gav han seg til å banne og sverge på at det var sant hva han sa: **S** «Jeg kjenner ikke mannen!» **C** Og i det samme gol hanen. Da mintes Peter hva Jesus hadde sagt til ham, at «før hanegal har du fornektet meg tre ganger». Og han gikk ut og gråt bittert.

De overgav Jesus til Pilatus, guvernøren

Ved daggry samlet hele rådet seg, yppersteprestene og folkets eldste for å ta en bestemmelse angående henrettelsen av Jesus. De lot ham lenke og føre ut, og overgav ham så til Pilatus, guvernøren.

Disse pengene har vi ikke lov til å legge i tempelskatten, siden det kleber blod ved dem

Men da Judas, han som forrådte ham, så at han var blitt dømt til døden, ble han grepet av angert og leverte de tredve sølvstykkene tilbake til yppersteprestene og de eldste med ordene: **S** «Jeg har syndet, for han jeg forrådte, er uskyldig!»

C Men de svarte: **S** «Hva kommer det oss ved? Det blir din sak.» **C** Da kastet han pengene fra seg inn i templet og gikk sin vei. Deretter gikk han og hengte seg.

Yppersteprestene tok vare på pengene, men erklærte samtidig: **S** «Disse pengene har vi ikke lov til å legge i tempelskatten, siden det kleber blod ved dem.» **C** Etter å ha rådslått om saken, brukte de dem til å kjøpe Pottemakerens mark, til gravplass for fremmede. Og derfor kalles den marken ennå i dag for Blodmarken.

Slik ble det oppfylt som sies ved profeten Jeremia: «De tok de tredve sekel sølv, prisen for ham det ble satt en pris på, han som ble verdsatt av Israels barn. Og de gav dem for Pottemakerens mark, slik som Herren har befalt meg det.»]

Så du er jødernes konge?

C Jesus ble nå ført frem for guvernøren. Og guvernøren spurte ham: **S** «Så du er jødernes konge?»

C Jesus svarte: **†** «Det er dine ord.» **C** Og på de anklagene som yppersteprestene og de eldste førte frem, svarte han ingen ting.

Da sier Pilatus til ham: **S** «Hører du da ikke alt hva vitnene har å si på deg?» **C** Men Jesus svarte ikke på en eneste ting, til guvernørens store forundring.

På hver høytid var det vanlig at guvernøren løslot en fange, som mengden selv kunne velge. Nettopp på denne tiden hadde han en fange det gikk ry om, en mann ved navn Bar-Abbas. Pilatus kalte da folket sammen og sa: **S** «Hvem vil dere jeg skal løslate, Bar-Abbas eller Jesus, kalt Messias?» **C** For han skjønnte godt at det ikke var annet enn misunnelse og nag som hadde fått dem til å gi Jesus i hans hånd.

Mens han satt der på dommersetet, kom det også et bud fra hans hustru, som lot si: **S** «Ha ingenting å gjøre med denne mannen, han er uskyldig, og jeg har hatt onde drømmer i dag for hans skyld!»

C Men imens overtalte yppersteprestene og de eldste folkemengden til å be om Bar-Abbas, og få Jesus henrettet. Så tok da guvernøren til orde og sa: **S** «Hvem av de to vil dere jeg skal løslate?»

C Og de svarte: **S** «Bar-Abbas.»

C Pilatus spurte: **S** «Og hva skal jeg gjøre med Jesus, kalt Messias?»

C De svarte alle: **S** «La ham korsfeste!»

C Pilatus spurte: **S** «Men hva ondt har han da gjort?»

C Men de bare skrek enda høyere: **S** «La ham korsfeste!»

C Da Pilatus så at ingenting nyttet, og at uroen bare vokste, tok han vann og vasket sine hender i mengdens påsyn, idet han sa: **S** «Jeg er uskyldig i denne manns blod. Dette blir deres sak.»

C Da svarte hele folket: **S** «Hans blod komme over oss og våre barn!» **C** Da løslot Pilatus Bar-Abbas, men Jesus lot han piske og føre bort for å korsfestes.

Hill deg, jødenes konge!

Guvernørens soldater tok da Jesus med seg inn i pretoriet, hvor de samlet hele avdelingen om ham. De kledde av ham og hengte en skarlagensrød soldatkappe på ham, dertil flettet de en krone av torner og satte på hans hode, og stakk et rør i

hans høyre hånd. Så knelte de spottende ned for ham og ropte: **S** «Hill deg, jødernes konge!» **C** Derpå spyttet de på ham, tok røret og slo ham i hodet med det. Da de var ferdige med å drive gjøn med ham, tok de kappen av ham igjen og gav ham hans egne klær tilbake.

Sammen med ham korsfestet de to røvere

Så førte de ham avsted for å korsfeste ham. På veien utover støtte de på en mann fra Kyrene ved navn Simon; ham tvang de til å bære korset for ham.

Og da de var kommet frem til det stedet som kalles Golgata («Hodeskallen»), fikk han vin blandet med galle å drikke, men han smakte bare så vidt på den og ville ikke ha den. Så naglet soldatene ham til korset. Deretter delte de klærne hans mellom seg ved loddkast og slo seg ned der for å holde vakt over ham.

Over hans hode ble anklagen mot ham slått opp, og teksten lød: «Dette er Jesus, jødernes konge.» Deretter korsfestet de sammen med ham to røvere, en til høyre og en til venstre for ham.

Er det så at du er Guds Sønn, så får du nå stige ned av korset

De som gikk forbi, spottet ham, rystet på hodet og sa: **S** «Du som river ned templet og bygger det opp igjen på tre dager – er det så at du er Guds Sønn, så får du nå frelse deg selv og stige ned av korset.»

C På samme måte stod yppersteprestene og lo av ham sammen med de lovkyndige og de eldste, og sa: **S** «Andre har han frelst, seg selv kan han ikke frelse. Han er Israels konge – la ham nå stige ned av korset, så skal vi tro på ham! Han satte sin lit til Gud; la nå Gud befri ham, om han har ham kjær – han sa jo at han var Guds Sønn!» **C** Også de to røverne som var korsfestet sammen med ham, hånte ham på samme vis.

Elí, Elí, lemá sabakhtáni?

Fra klokken tolv til klokken tre ble det mørkt over hele landet. Ved tretiden ropte Jesus med kraftig røst: **†** «Elí, Elí, lemá sabakhtáni?» **C** (Det betyr: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?»)

Noen av dem som stod der og hørte det, mente da at han ropte på Elija. En av dem løp bort og tok en svamp som han fylte med sur vin, satte den på en stang og

lot ham drikke. Men de andre sa: **S** «Vent og la oss se om Elija kommer for å frelse ham!»

C Men Jesus utstøtte på ny et høyt rop og oppgav ånden.

(Her bøyer alle kne i stillhet en kort stund.)

Da brast forhenget i templet i to, og revnet fra øverst til nederst, jorden skalv, klippene revnet, og gravene åpnet seg. Og mange av de hellige henfarnes legemer ble vakt til live; etter hans oppstandelse gikk de ut av gravene og inn i den hellige by, hvor de viste seg for mange. Da offiseren og de som holdt vakt over Jesus sammen med ham ble vitner til jordskjelvet og alt det som hendte, ble de grepet av age og erklærte: **S** «Sannelig, han var Guds Sønn!»

C En hel del kvinner stod og fulgte med på avstand i det som foregikk – kvinner som hadde fulgt med Jesus fra Galilea og gått ham til hånd. Blant dem var Maria fra Magdala, Maria, Jakobs og Josefs mor, og mor til Sebedeussønnene.

Josef la Jesu legeme i en ny grav

Da det var blitt aften, kom det en rik mann fra Arimatea, ved navn Josef, som også hadde vært disippel av Jesus; han gikk inn til Pilatus og bad om å få utlevert Jesu legeme. Pilatus gav da ordre om å la ham få det. Så tok Josef liket, hyllet det i et rent linklede og la det i en ny grav, som var hugget ut til ham selv i bergveggen. Etterpå veltet han en stor sten foran inngangen og gikk bort. Men Maria fra Magdala og den andre Maria var også til stede; de satt rett overfor graven.

En vakt skal dere få; sørg så for den sikkerhet dere finner nødvendig.

Neste dag, som var dagen etter helgaften, møtte yppersteprestene og fariseerne opp hos Pilatus og sa: **S** «Herre, vi er kommet til å tenke på hva denne forførerer sa mens han levde, at ‘etter tre dager vil jeg oppstå igjen’. Gi derfor ordre om at graven skal bevoktes i tre dager, så vi unngår at hans disipler kommer og stjeler ham og sier til folket at han er oppstanden fra de døde. Ellers kan dette siste bedraget bli verre enn det første.»

C Pilatus sier da til dem: **S** «En vakt skal dere få; sørg så for den sikkerhet dere finner nødvendig.» **C** De gikk da avsted og sikret graven, både med vakter og med et segl som de satte på stenen.]